

Aktuální právní otázky kácení dřevin rostoucích mimo les

Konference
Dřeviny mimo les III

Ždár nad Sázavou 19. září 2018

Prameny právní úpravy

- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (zejm. § 7 až 9)
- vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb.

Aktuální novelizace zákona č. 114/1992 Sb. (dřeviny)

- zákon č. **319/2016 Sb.** (část čtvrtá)
 - novela zákona o dráhách (úč. od 1.4.2017)
- zákon č. **225/2017 Sb.** (část šestá)
 - novela stavebního zákona (úč. od 1.1.2018)
- připravovaná novela zákona č. 114/1992 Sb. v souvislosti s adaptací evropského nařízení o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů

Kácení u železničních drah – novela č. 319/2016 Sb. s účinností od 1. dubna 2017

§ 8 odst. 1 a 2 ZOPK:

(1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem⁶⁾ a ~~povolení ke kácení dřevin u železničních drah může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě s drážním správním úřadem^{6a)}.~~

(2) Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, **k odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze** a z důvodů zdravotních, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; **v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu.**

Odstraňováním dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze

→ kácení dřevin rostoucích

- na stavbě dráhy (§ 5 ZoD)
- v obvodu dráhy (§ 4 ZoD)
- v ochranném pásmu dráhy (§ 8 a 9 ZoD)
- ev. na pozemcích v sousedství dráhy jako součást opatření k ochraně dráhy (§ 10 ZoD)

Kácení dřevin – oznamovací režim (§ 8 odst. 2 ZOPK)

- Kácení z těchto důvodů musí být **oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem** orgánu ochrany přírody (ORP), který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin;
- v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě **závazného stanoviska drážního správního úřadu**.

Řízení o pozastavení, omezení nebo zákazu oznámeného kácení

- společně se zahájením tohoto správního řízení vydá OOP **předběžné opatření** podle § 61 správního řádu, kterým bude oznamovateli přikázáno, aby se zdržel kácení do doby nabytí právní moci rozhodnutí o pozastavení, omezení nebo zákazu oznámeného kácení
- o zahájení správního řízení **informuje neprodleně drážní správní úřad**
- DSÚ má v tomto řízení postavení dotčeného správního orgánu a vydává v rámci něj **závazné stanovisko** podle § 56a odst. 2 ZoD (posoudí nezbytnost kácení z pohledu zajištění provozuschopnosti železniční dráhy a plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze)

Závazné stanovisko DÚ

§ 56a odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách

- Drážní správní úřad (*Územní odbor Praha, Plzeň, Olomouc*) vydává **závazné stanovisko** v řízení o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin podle zákona o ochraně přírody a krajiny, jde-li o kácení dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze.
- Pokud by pozastavením, omezením nebo zákazem kácení došlo k **ohrožení tohoto účelu**, vydá drážní správní úřad **nesouhlasné** závazné stanovisko.

Řízení o pozastavení, omezení nebo zákazu oznámeného kácení

- Obsah závazného stanoviska DSÚ je **závazný pro výrokovou část** rozhodnutí o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení
- S ohledem na prolínání kritérií, která jsou v řízení o pozastavení, omezení nebo zákazu oznámeného kácení posuzována (stav dřevin ve vazbě k ohrožení bezpečnosti provozu dráhy a drážní dopravy), vyžaduje řešení každého případu velmi **úzkou součinnost obou správních úřadů**.

Kácení dřevin – oznamovací režim (§ 8 odst. 2 ZOPK)

Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů

- 1) **pěstebních** (= za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů),
- 2) při **údržbě břehových porostů** prováděné při správě vodních toků,
- 3) k odstraňování dřevin **v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy** prováděném při provozování těchto soustav
- 4) k odstraňování dřevin **v ochranném pásmu zařízení pro rozvod tepelné energie** prováděném při provozování těchto zařízení (*zákon č. 225/2017 Sb., účinný od 1.1.2018*)
- 5) odstraňování dřevin za účelem zajištění **provozuschopnosti železniční dráhy** nebo zajištění **plynulé a bezpečné drážní dopravy** na této dráze
- 6) z důvodů **zdravotních**,

není-li v tomto zákoně stanoveno jinak.

Kácení dřevin – společné řízení podle novely stavebního zákona č. 225/2017 Sb.

- § 8 odst. 6 ZOPK:

„Ke kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí je nezbytné **závazné stanovisko** orgánu ochrany přírody. Toto závazné stanovisko vydává orgán ochrany přírody příslušný k povolení kácení dřevin. **Povolení kácení dřevin**, včetně uložení přiměřené náhradní výsadby, je-li v závazném stanovisku orgánu ochrany přírody stanovena, **vydává stavební úřad a je součástí výrokové části** rozhodnutí v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí. **Odstavce 1 až 5 a § 9 se použijí pro kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v řízeních podle věty první obdobně.**“

Závazné stanovisko ke kácení dřevin podle § 8 odst. 6 zákona č. 114/1992 Sb.

§ 149 odst. 1 a 2 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.)

(1) Závazné stanovisko je úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který **není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí** správního orgánu. Správní orgány příslušné k vydání závazného stanoviska jsou dotčenými orgány.

(2) Závazné stanovisko obsahuje **závaznou část a odůvodnění**. V závazné části dotčený orgán uvede řešení otázky, která je předmětem závazného stanoviska, ustanovení zákona, které zmocňuje k jeho vydání a další ustanovení právních předpisů, na kterých je obsah závazné části založen. V odůvodnění uvede důvody, o které se opírá obsah závazné části závazného stanoviska, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, na kterých je obsah závazné části založen.

Kácení dřevin – „společné“ řízení podle novely stavebního zákona č. 225/2017 Sb.

- závazné stanovisko podle § 8 odst. 6 ZOPK jen pro vybrané typy řízení podle stavebního zákona (= územní řízení, územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, společné územní a stavební řízení nebo společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí) → jinak nadále povolení OOP (např. pro územní souhlas, stavební řízení)
- vydává OOP příslušný k povolení kácení (= kompetence se nemění)
- žádost o vydání závazného stanoviska musí splňovat náležitosti žádosti o povolení podle § 4 vyhlášky č. 189/2013 Sb.
- OOP v rámci vydání závazného stanoviska posuzuje závažnost důvodů a funkční a estetický význam dřevin
- v závazném stanovisku lze uložit náhradní výsadbu v souladu s § 9 ZOPK

Kácení dřevin – havarijní důvody (§ 8 odst. 4 ZOPK)

Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem **zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu**. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

Havarijní kácení

- Jedná se zejména o situace, kdy došlo k **okamžité změně stavu dřeviny** (typicky například k odlomení větví, poškození kmene apod.) či místa, kde se dřevina nachází (např. k sesuvům půdy) a neřešení této situace by bezprostředně ohrozilo zájmy chráněné zákonem - život, zdraví a také majetek, v případě, že by hrozící škoda na majetku dosahovala značného rozsahu.
- Škoda značného rozsahu odpovídá pojmu trestního zákoníku "značná škoda" (§ 138 odst. 1 TZ), kterou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč.
- Aby mohl být postup podle § 8 odst. 4 ZOPK použit, musí být zároveň naplněna podmínka "zřejmého" a "bezprostředního" ohrožení chráněných zájmů.

Vyhláška č. 189/2013 Sb. o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb.

§ 3

Velikost a charakteristika dřevin, k jejichž kácení není třeba povolení

Povolení ke kácení dřevin, za předpokladu, že tyto nejsou součástí významného krajinného prvku [§ 3 odst. 1 písm. b) zákona] nebo stromořadí, se podle § 8 odst. 3 zákona nevyžaduje

- a) pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
- b) pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,
- c) pro dřeviny pěstované na pozemcích vedených v katastru nemovitostí ve způsobu využití jako plantáž dřevin,
- d) pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada, zastavěná plocha a nádvoří nebo ostatní plocha se způsobem využití pozemku zeleň.

Vyhláška č. 189/2013 Sb. o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb.

§ 4

Náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin a náležitosti oznámení o kácení dřevin

(1) Žádost o povolení ke kácení dřevin (§ 8 odst. 1 zákona) musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:

a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační zákres,

b) doložení vlastnického práva či nájemního nebo užívatelského vztahu žadatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí, včetně **písemného souhlasu vlastníka pozemku s kácením, není-li žadatelem vlastník pozemku**,

c) specifikaci dřevin, které mají být káceny, zejména druhy, popřípadě rody dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového, popřípadě rodového zastoupení dřevin a

d) zdůvodnění žádosti.

Zákon č. 183/206 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

§ 184a

- (1) Není-li žadatel vlastníkem pozemku nebo stavby a není-li oprávněn ze služebnosti nebo z práva stavby požadovaný stavební záměr nebo opatření uskutečnit, dokládá souhlas vlastníka pozemku nebo stavby. Není-li žadatel o povolení změny dokončené stavby jejím vlastníkem, dokládá souhlas vlastníka stavby. K žádosti o povolení změny dokončené stavby v bytovém spoluvlastnictví vlastník jednotky dokládá souhlas společenství vlastníků, nebo správce, pokud společenství vlastníků nevzniklo.
- (2) Souhlas s navrhovaným stavebním záměrem musí být vyznačen na situačním výkresu dokumentace, nebo projektové dokumentace.
- (3) **Souhlas se nedokládá, je-li pro získání potřebných práv k pozemku nebo stavbě pro požadovaný stavební záměr nebo opatření stanoven účel vyvlastnění zákonem.**
- (4) Odstavce 1 a 2 se použijí obdobně u postupů podle části třetí hlavy III a části čtvrté hlavy I, které nejsou správním řízením.

Kácení dřevin - metodiky

- Metodický pokyn k **aplikaci § 8 a 9 ZOPK upravujících povolení ke kácení** dřevin rostoucích mimo les a náhradní výsadbu a odvody
→ Věstník MŽP č. 11/2017
- Metodické doporučení **k aplikaci některých ustanovení vyhlášky č. 189/2013 Sb.**, o ochraně dřevin a povolování jejich kácení
→ Věstník MŽP č. 8/2013
- Metodická instrukce pro zajišťování agendy **ochrany dřevin rostoucích mimo les v okolí nadzemních vedení elektrizační soustavy**
→ Věstník MŽP č. 7/2013

Připravovaná novelizace zákona č. 114/1992 Sb. – invazní nepůvodní druhy

- **Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů a nařízení Rady (ES) č. 708/2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře**

Připravovaná novelizace zákona č. 114/1992 Sb. – invazní nepůvodní druhy

§ 7

Ochrana dřevin

- (1) Dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější ([§ 46](#) a [48](#)) nebo ochrana podle zvláštních předpisů.
- (2) Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na invazní nepůvodní druhy dřevin při kácení a dalších zásazích nezbytných k předcházení nebo omezení jejich šíření podle § 13d až 13l.**
- (23)** Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin.

Připravovaná novelizace zákona č. 114/1992 Sb. – invazní nepůvodní druhy

Změna § 8 odst. 2 ZOPK:

(2) Povolení není třeba **ke kácení prováděnému v rámci mimořádných rostlinolékařských opatření k předcházení šíření nebo k vyhubení škodlivých organismů rostlin podle jiného právního předpisu. Povolení není rovněž třeba** ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, ...

